

ari en áður. Sjálfur mun hann hafa — eins og oftast mun eiga sjer stað — haft hugboð um það, sem fram kom. Lík hans var flutt norður; svo hafði hann fyrir mælt. Fór jarðarför hans fram að Mel 7. maí, að viðstöddu miklu fjölmenni.

Mættu einkum »Úthreppingar« lengi minnst þessa

ágæta drengs og þeirra annara, er nú að síðustu hafa í val hnigið, en þar höfðu fremstir staðið að sönnum dug og drengskap, svo vanfyllt sem nú eru sæti þeirra og þar »tómlegt að svipast um auða bekki«.

Vestur-Húnavetningur.

Baldvin Gunnarsson.

Baldvin Bessi Gunnarsson í Höfða í Höfðahverfi var fæddur 21. mars 1854 í Höfða; ólst hann þar upp og dvaldi lengst æfi sinnar. — Hann var sonur Gunnars prests Ólafssonar í Höfða og fyrri konu hans Ólafar Magnúsdóttur; var hún ættuð frá Siglunesi og voru þau hjónin bræðra börn. Móður sína misti Baldvin 5 ára gamall, en tveimur árum síðar giftist faðir hans síðari konu sinni Guðríði Pjetursdóttur. Þar eignaðist Baldvin og systkini hans sanna móður, sem með ljúfmensku sinni og umhyggju bætti þeim móðurmissirinn. Baldvin sál. tamdi sjer prúðmensku og ljúfmensku strax í æsku, og var svo til æfiloka, enda var það eðli hans. Hann var mjög bókhneigður og fjekk snemma áhuga fyrir því að menta sig, sem var mörgum erfiðleikum bundið á þeim tímum. — Fyrstu tilsögn fjekk hann hjá afa sínum sjera Ólafi Þorleifssyni, sem var vel mentaður og las mikið af útlendum fræðibókum, og á þeim tímum stóð hann framarlega í röð mentamanna landsins. Engin tók voru til þess, að láta Baldvin ganga mentavegin, sem hann þó hafði mikla löngun til, því fátæktin var alt af förunautur föður hans, en hann hafði þann sjaldgæfa eiginlegleika, að vera ávalt ánægður með það, sem hann hafði. — Hann var líka með afbrigðum hjálpsamur við fátæka og hafði þá trú, að þó hann gæfi fátækum af fátækt sinni, mundi guð margborga það; og honum varð oft að trú sinni. —

Eftir því sem Baldvin stálpaðist meir, óx altaf þrá hans til að sjá lífið frá fleiri hliðum og fá stærri sjóndeildarhring en hann gat fengið heima í föðurhúsum. Tuttugu ára gamall lagði hann þess vegna í það að fara einn af skyldfólki sínu til Ameríku, og átti þar þó engan ættingja eða kunningja. Jóhannes

Baldvin Gunnarsson.

Arngrímsson frá Bægisá, sem þá var »agent« fyrir Ameríku, var hjer á ferðalagi, og fór Baldvin með honum vestur; reyndist Jóhannes honum mjög vel. Í Ameríku dvaldi Baldvin alls rúmlega 10 ár; kom einu sinni heim á því tímabili, eftir 8 ár, og dvaldi heima í 7 vikur, en fór svo aftur vestur. — Fyrstu árin vann hann hjá innlendum bændum í Canada, en var aldrei í Íslendingabygðum, og eitt sumar stundaði hann fiskiveiðar við Labrador; síðan fór hann til Bandaríkjanna og vann lengi á saumavjelaverksmiðju í New-York (Singers-Factory). — Síðasta ár sitt vestan hafs vann hann við ullariðnaðarverksmiðju, því það hafði lengi vakað fyrir honum áhugi fyrir því að koma hjer á fót ullariðnaði með vjelum, þó ekkert yrði úr því vegna peningaskorts. — Öll árin í Ameríku vann Baldvin baki brotnu, var altaf stakur reglumaður, neytti hvorki

víns nje tóbaks, en var sjer á allan hátt úti um að fá fræðslu. Las hann því mikið ensk tímarit og varð fljótt mjög góður í ensku. Auk þess var hann góður í dönsku og las þýsku og ögn í frönsku. — Aldrei safnaðist honum fje, en hann hafði oftast nóg til að lifa á. Mörg vonbrigði urðu hlutskifti hans, meðan hann dvaldi vestan hafs, eins og vera mun fyrir fleirum, og þegar hann kom heim alkominn, var hann mjög svartsýnn á framtíðina og hafði þá föstu trú, að fyrsta skilyrðið fyrir menn væri, að hjálpa sjer sjálfur, og þá hjálpaði guð þeim. Hann kom heim að kalla jafn-snauður efnalega eins og hann fór, en mikillar mentunar og lífsreynslu hafði hann aflað sjer. — Hann settist að í Höfða, hjá föður sínum og stjúp móður, og eftir því sem lengur leið, því ljúfari varð honum veran heima, og hvergi hafði honum líðið betur, og öll þrá að fara vestur aftur hvarf til fulls. — Þá voru hálfbræður hans, Þórður og Björn, vaxnir upp, og var samkomulag þeirra bræðranna hið besta og mikill framsóknarhugur í þeim. — Um

1890 keyptu þeir bræður, Baldvin og Þórður, Grenivík, sem þá var orðin kirkjustaður fyrir Höfðaprestakall, því Grýtubakkakirkja var lögð niður og Höfðakirkja seld, en ný kirkja byggð í Grenivík fyrir báðar sóknirnar. — Fengu þeir bræður svo makaskifti á Höfða og Grenivík, en þá voru flest hús í Höfða komin að falli, svo óhjákvæmilegt var að byggja þau upp mjög fljótlega, en til þess voru lítil ráð, því jörðin og bústofn var alt tekið að láni. Samt lögðu þeir bræður fljótlega í að byggja og bæta jörðina, og báru ýmsar framkvæmdir, sem þeir lögðu í, mjög góðan árangur. — Um þetta leyti var Kaupfjélag Svalbarðseyrar stofnað; voru þeir bræður, Baldvin og Þórður, forgöngumenn þess og aðalstarfsmenn í mörg ár. Dafnaði sá fjelagsskapur vel og náði fjelagið á þeim árum yfir Svarfaðardal, Árskógsströnd og nyrðri hluta Möðruvallasóknar, en austan fjarðar yfir Svalbarðsströnd, Höfðahverfi, Fnjóskadal og Kinn. — Áður en Kaupfjélagið var stofnað, hafði Baldvin gengist fyrir sauðasölu til Slimons og jafnframt útvegað Höfðhverfingum ýmsar nauðsynjavörur frá Englandi. — Sigldi hann tvisvar til Englands í þeim erindum og varð árangurinn af því mjög góður.

Eftir að þeir bræður hættu að starfa við Kaupfjélagið stofnuðu þeir sveitaverslun í Höfða, í sambandi við umfangsmikinn sjávarútveg, sem þeir ráku frá Látrum, fyrst á róðrabátum, en síðar á vjelabátum. Björn bróðir þeirra var þriðji maðurinn í þeim fjelagsskap, sem gekk eftir ástæðum mjög vel. Var samkomulag þeirra bræðra hið besta og var sem einn maður ætti alt. Þeir Þórður og Baldvin bjuggu aftur fjelagsbúi í Höfða og var þar alt óskift sem eins manns eign, og undraði margan hvað samvinna þeirra var góð á öllum sviðum, og heimilislífið í Höfða hefur um langt skeið verið sönn fyrirmynd.

Í stríðsbyrjun voru þeir bræður komnir í allgóð efni, þá búnir að bæta jörðina mjög mikið og byggja alt upp og koma þar á æðarvarpi, sem var til mikilla hlunninda, en þá lögðu þeir í að stækka sjávarútveg sinn með því að láta byggja 2 vjelaskip suður í Danmörku; voru nokkrir menn í fjelagi með þeim, en útgerð skipanna fór eins og hjá fleirum á þessum vondu tímum, að hún bar sig ekki, og altaf bættist tap á tap ofan, og á fáum árum töpuðu þeir öllu sínu fje, og stóðu snauðari eftir en þegar þeir í fyrstu byrjuðu baráttuna, með tvær hendur tómar. Baldvin tók sjer þetta afarnærri, því hann gat ekki sætt sig við þá tilhugsun, að allir, sem hann skuldaði, fengju ekki sitt. — Svo bættist það á, að síðustu árin var hann mjög heilsulasinn, fjekk hvert áfallið á

fætur öðru, sem lamaði starfskrafta hans og sálarþrek svo, að heita mátti nú, þegar hann lagðist banaleguna — í lungnabólgu í 5. sinni — að hann væri þrotinn að kröftum, enda skifti fljótt um, því á gamlaársdag klukkan 6 e. m. andaðist hann, eftir 2½ dags legu.

Árið 1895 kvæntist Baldvin Sigurveigu Jóakimsdóttur og lifir hún mann sinn. Eignuðust þau 5 börn og lifa af þeim 2 dætur, Marta, gift Helga Stefánsyni, og Nanna, ógift. — Hjónaband þeirra var hið ástúðlegasta, en mjög tóku þau sjer nærri þegar þau mistu son sinn Harald árið 1919, sem var mesti efnispiltur, 21 árs, og mjög álitlegt mannsefni. Tregaði Baldvin þetta barn sitt til dauðadags, og náði sjer aldrei til fulls eftir sonarmissinn. Svo bættist það á rúmu ári seinna, að dóttir hans og tengdasonur mistu þriggja ára gamlan dreng, er þau höfðu tekið til fósturs; var drengur þessi mjög efnilegur og hafði Baldvin tekið ástfóstri við hann; leit út fyrir að drengurinn mundi bæta Baldvin sonarmissinn að miklu leyti með tíð og tíma. Fráfall drengs þessa kom líka öllum á óvart, þar sem honum var kipt burtu á svo ungum aldri, fullhraustum, af völdum bruna.

Baldvin var meðalmaður á hæð, þjettvaxinn og mjög ljettur á fæti fram á síðustu stund, yfirliturinn bjartur og augun fjörleg. Hann var glaðlyndur en þó dulur, sífræðandi í tali og hafði hann frá mörgu að segja, sem á daga hans hafði drifið, og altaf hafði hann einhverjar nýngar úr útlandum blöðum og tímaritum, sem hann las mikið, enda var það hans mesta nautn. Gestrisinn var hann mjög og munu margir, sem í Höfða komu, meðan hans naut við, minnast þeirrar alúðar og skemtunar, er hann veitti þeim; var alt framferði hans einkar prúðmannelgt og sýndi göfuga sál. — Óhætt er að fullyrða, að enginn bar kala til hans, en allir, sem kyntust honum, elskuðu hann og virtu. Blessuð sje minning hans!

Janúar 1924.

D.

Ömurleiki.

Enn er foldin alsnjóa,
orpin vetrar hýði; —
það er orðið aflóga,
sem áður var sumarprýði.

Einhvern vekur óþola
ítustráa fjöldinn,
þegar hretin hamstola
hrifsa æðstu völdin.

Fnjóskur.